

Viitorul muncii - Cum să eliminăm bariera competențelor digitale?

În cadrul Forumului EUROSFAT 2021, organizat de Europuls – Centrul de Expertiză Europeană, a avut loc sesiunea **„Viitorul muncii - Cum să eliminăm bariera competențelor digitale?”**, realizată cu sprijinul UiPath și Friedrich Naumann Foundation, ce s-a desfășurat sub egida Conferinței privind Viitorul Europei. Acest eveniment a adus împreună oficiali naționali și europeni, alături de profesioniști din mediul privat și din cel academic/al societății civile.

Invitați:

Ligia Deca - Consilier Prezidențial în cadrul Departamentului Educație și Cercetare, Administrația Prezidențială a României

Dragoș Pîslaru - Membru al Parlamentului European

Margareta Mucibabici (Chesaru) - Public Affairs Manager, UiPath

Mihai Dragoș - Vicepreședinte în cadrul Consiliului Consultativ pentru Tineret al Consiliului Europei și Vice-Președinte, Consiliul Economic și Social

Ovidiu Cîmpean - Co-Designer și Manager de Proiecte pentru Primăria Cluj, “Cluj Future of Work - FoW”

Moderator:

Francesca Cristea - Expert afiliat politici de tineret și viitorul muncii, Europuls

Rezumat:

Pandemia COVID-19 a accentuat nevoia digitalizării în viața tinerelor generații pentru ca acestea să poată accede la joburi sustenabile și inovative, indiferent de mediul socio-economic din care fac parte. Viitorul muncii se conturează în jurul dezvoltării competențelor digitale ale tânărului, integrarea sa într-un proces de învățare pe tot parcursul vieții, având la dispoziție infrastructura digitală necesară. Astfel, acest panel va aborda strategia și reformele cheie care vor conduce la un spațiu de muncă de calitate pentru tinerele generații, dar și viziunea României pentru implementarea Planului de acțiune pentru educația digitală (2021-2027), beneficiind de fondurile alocate prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

Intervenții ale vorbitorilor:

Ligia Deca - Consilier Prezidențial în cadrul Departamentului Educație și Cercetare, Administrația Prezidențială a României

„Pandemia ne-a făcut pe toți să realizăm cât de repede este nevoie să trecem peste decalajele în ceea ce privește competențele digitale. Proiectul « România Educată », care a plecat de la provocările societale care includ digitalizarea și piața muncii așa cum va arăta ea peste 10 ani, la orizontul 2030, a imaginat o serie întreagă de priorități și obiective care urmăresc eliminarea risipei resursei umane și ca fiecare persoană să își atingă potențialul maxim. Asta înseamnă un sistem de educație solid, echitabil și de calitate, care cuprinde un sistem de formare profesională inițială, prin învățământul profesional dual, puternic corelat cu programele de formare continuă, așa-numitele reskilling și upskilling la care România nu stă foarte bine. Am imaginat, atât în cadrul « României Educate », cât și în cadrul PNRR, o linie care să construiască anumiți poli de formare profesională în centre, care să fie puternici atât economic, cât și educațional și care să poată prelua un tânăr de la cel mai mic nivel de calificare (nivelul 3) pe ruta învățământului profesional dual și să îl ducă până la învățământul superior.

Avem mulți angajatori care nu găsesc suficientă resursă umană în România sau cu competențele necesare pentru pozițiile pe care le au disponibile și, în același timp, avem o masă de oameni și de tineri care nu își găsesc locul pe piața muncii. Această lipsă de potrivire între cerere și ofertă nu pune doar o problemă economică, ci multiple probleme, inclusiv de ordin social, precum capacitatea sistemului de educație și formare de a-și atinge obiectivele. În pandemie, s-a văzut o creștere a competențelor digitale, atât în zona corpului didactic, cât și în zona populației generale și cred că acest lucru este o bază bună de plecare pentru o strategie de digitalizare a educației și formării, care să utilizeze toate tehnologiile digitale în așa fel încât (...) acest învățământ online să nu mai reprezinte doar o soluție de avarie, ci o complementaritate absolut firească la învățarea față în față.”

Dragoș Pîslaru - Membru al Parlamentului European

„Din perspectivă economică, digitalizarea în relație cu viitorul muncii poate fi privită din perspectiva productivității, într-o piață a forței de muncă în care tehnologiile digitale sunt folosite din ce în ce mai mult obținem o productivitate din ce în ce mai mare, astfel determinând creștere economică și bunăstare. Avem nevoie să păstrăm un echilibru și să asigurăm acces la tehnologia digitală pentru cei care vor să se mențină pe piața forței de muncă și devin mai puțin adaptați și să discutăm de situația în care automatizarea determină pierderea de locuri de muncă. Este nevoie de formarea unor altor tipuri de competențe care să poată să păstreze persoanele în piața forței de muncă. (...) Munca poate fi privită și din perspectiva educației. Discutăm pe de-o parte de penuria de competențe, iar aici e nevoie să creezi competențe digitale sau competențe care să folosească zona de digital, și în același timp vorbim și despre nepotrivirea de competențe pentru că avem oameni care au anumite competențe, dar care nu se potrivesc cu ceea ce cere piața aceasta dinamică a forței de muncă.

Eu cred că în România avem un potențial de a arde etape. Avem o generație nouă care crește în mod natural îmbibată cu tot ce înseamnă digitalul, dar avem și o înapoiere generală a accesului la tehnologie. Șansa pe care o avem legată de PNRR este foarte mare, nu numai

pentru că aduce bani ci pentru reformele sistemice pe care le propune, nu doar să ne întoarcem la ce era înainte de pandemie, ci să trecem în avangarda Europei cu modul în care vedem digitalizarea în societate și digitalizarea muncii. Pentru a avea locuri de muncă de calitate avem nevoie de investiții în acele lanțuri valorice care aduc valoare adăugată mai mare.”

Margareta Mucibabici (Chesaru) - Public Affairs Manager, UiPath

„Ca să pregătim tinerii pentru joburile viitorului, sau mai bine zis joburile prezentului, trebuie să îi încurajăm încă de la început să fie deschiși, să nu îi pregătim pentru munci repetitive, să le stimulăm imaginația și gândirea critică, să îi pregătim pentru o piață a muncii care are o dinamica pe care nu o putem prevedea întru totul, să fie deschiși și adaptabili. Competențele digitale sunt foarte importante, atât cele de bază, cât și cele avansate, pentru că aproape toată lumea va folosi aplicații și tehnologii, atât în viața personală cât și în viața profesională. Companiile au nevoie de tehnologii pentru a rămâne competitive și pentru a fi productive, iar în același timp oamenii care lucrează în acele companii trebuie să știe cum să opereze cu această tehnologie.

Colaborarea dintre sistemul public și cel privat este esențială pentru a rămâne la curent cu tendințele de pe piața muncii, sistemul privat poate să vină cu input pe nevoile care există la nivel de forță de muncă, dar și cu privire la tehnologiile noi pe care le creează, care, la rândul lor, creează alte tipuri de joburi. Dacă ne uităm la componenta practică, și aici se pot realiza foarte multe lucruri, fie că vorbim de inițiative care pot fi dezvoltate în comun fie că vorbim de colaborări cum este programul UiPath Academic Alliance prin care noi oferim acces la tehnologia de automatizare pentru a o aduce mai aproape de studenți, dar și de profesori. (...) Întotdeauna trebuie să existe un dialog deschis, sistemul public să fie la curent cu ce se întâmplă în sistemul privat, iar sistemul privat să fie conștient de dinamica pe care o vedem la nivelul politicilor publice care, prin natura lor, nu se pot schimba deodată.”

Mihai Dragoș - Vicepreședinte în cadrul Consiliului Consultativ pentru Tineret al Consiliului Europei și Vice-Președinte, Consiliul Economic și Social

„Au acces tinerii la joburi de calitate? Cu siguranța unii vor avea acces la joburi de calitate într-un mediu profesional în companii care au oportunități de dezvoltare și de creștere, pe de altă parte mulți tineri au joburi precare, care nu au o protecție a stabilității veniturilor, a securității sociale sau care au puțină putere de negociere. (...) În ce măsură putem să menținem aceeași viziune asupra normei întregi spre exemplu, ce înseamnă o normă întreagă de muncă, va mai însemna 8 ore pe zi, 5 zile pe săptămână? S-ar putea să fie complicat. Dacă avem mai puține joburi; pe de-o parte ținem mai mult oamenii în munca, creștem vârsta de pensionare, iar tinerii nu își găsesc locuri de munca pentru că concurează de multe ori cu oameni care au deja multă experiență în muncă și le este mai greu să se integreze pe piața muncii. În plus, dacă la începutul carierei au venituri mici pot fi nevoiți să se mute înapoi din localitatea unde au studiat în localitatea de domiciliu unde s-ar putea ca accesul la joburi să fie mult mai mic. Avem o mobilitate reală? Avem acces la locuințe accesibile pentru tineri plătiți la începutul carierei destul de prost? Nu neapărat.

(...) Viitorul muncii nu poate fi gândit separat de viitorul societății în ansamblul ei. Deja se simte o presiune pe modelul economic și pe modelul democratic. Există multă neîncredere în

rândul tinerilor și multă nesiguranță, și trebuie să ne asigurăm ca societatea rămâne conectată la tineri. (...) Pot să apară mecanisme care să suplinească învățarea, mecanisme de învățare online, mecanisme de testare. Aici ai nevoie de sprijin, sprijin care poate să vină din partea lucrătorilor de tineret sau a facilitatorilor, care să ajute tinerii să se conecteze la oportunități de învățare și dezvoltare pentru a recupera din decalajul în care se află la un moment dat.”

Ovidiu Cîmpean - Co-Designer și Manager de Proiecte pentru Primăria Cluj, “Cluj Future of Work - FoW”

„La Cluj ne pregătim pentru această etapă a digitalizării și pentru viitorul muncii. (...) Încercăm să recunoaștem valoarea actorilor sociali relevanți pentru fiecare domeniu și să-i implicăm în realizarea proiectelor noastre și mai ales a strategiilor de dezvoltare a orașului nostru. Noi considerăm că tehnologia nu este un obiectiv în sine, ci este un facilitator. Clujenii își doresc o calitate a vieții mai bună, oportunități de angajare, relații mai bune cu administrația publică locală, și sigur digitalizarea și tehnologia sunt mijloace prin care putem atinge aceste obiective. La nivel european undeva la peste 40% din locurile de muncă vor fi afectate de automatizare, de digitalizare, iar în România chiar undeva la 60%. Ne punem întrebarea: cu ce înlocuim aceste locuri de muncă care riscă să fie cumva perimate, și noi mizăm pe industriile creative, industriile culturale. Asumpția este că imaginația și creativitatea umană nu vor putea fi înlocuite niciodată de către roboți și încercăm să mizăm pe aceste industrii care până la urmă aduc și o plus valoare mult mai mare în economie și încercăm să pregătim economia locală pentru acest viitor al muncii.

(...) Eu cred că educația contează în primul rând și cred că toți trebuie să înțelegem că fără să ne asigurăm o educație la un nivel cât mai ridicat nu putem să facem față schimbărilor de pe piața muncii. Cred că trebuie să asigurăm o egalitate de șanse și egalitate de oportunități pentru cât mai mulți dintre tineri. Cred că, mai ales în ceea ce privește viitorul tinerilor și politicile publice pentru tineret, toate autoritățile publice, atât cele de la nivel european, cele de la nivel central național și autoritățile locale nu pot să gândească politici publice pentru tineri fără tineri. Să lucrăm împreună, să cooptăm organizațiile de tineret, astfel încât împreună cu tinerii să dezvoltăm politici publice țintite pentru tineri.”

Concluzii:

- Pandemia a accelerat procesul de digitalizare și a pus bazele pentru ca prin intermediul tehnologiei să reformăm sistemul de educație punând accentul pe învățarea pe tot parcursul vieții;
- Competențele digitale (de bază sau avansate) au devenit necesare atât în viața profesională, cât și în cea personală, accesul către dobândirea acestora devenind absolut necesar;
- Este necesar ca sectorul public să colaboreze cu sectorul privat în ceea ce privește digitalizarea și dezvoltarea politicilor publice în domeniul digitalizării în beneficiul forței de muncă;

- Pentru a dezvolta politici publice de succes care să vină în sprijinul tinerilor de pe piața forței de muncă este necesar să se țină cont de nevoile și opiniile acestora, și chiar mai mult să fie cooptați în discuție atât tinerii cât și organizațiile care apără interesele acestora;
- Folosindu-se de fondurile din cadrul PNRR, România poate investi în educația tinerelor generații și în dezvoltarea competențele digitale ale acestora cu scopul de a asigura joburi sustenabile și de calitate pentru aceștia;
- Viitorul muncii se concentrează în jurul dezvoltării competențelor digitale, a imaginației și a gândirii critice.

Acest material a fost realizat de Andreea Bunache, Asistent moderator, Europuls.